













# महिलांमध्ये वाढतेय अर्थभान

**गे** ल्या पाच वर्षात भारतातील महिला कर्जदारांची संख्या २२ टक्क्यांनी वाढली असल्याचे एक अहवाल दर्शवतो. त्याचप्रमाणे महिलांच्या कर्जाचा मोठा भाग उपभोग मागणी पूर्ण करण्यासाठी होता आणि व्यवसायांसाठी तुलनेने कमी कर्जे घेतली गेली, नी बाबी यातून समोर येते. हा अहवाल ट्रान्सयनिन सिबिल, नीती आयोगाच्या महिला उद्योजकता प्लॅटफॉर्म आणि मायक्रोसेल्स कन्सलिंग यांनी अलिकेड्या प्रक्रियाशित केला आहे.

नीती आयोगाचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी बी व्ही आर सुब्रमण्यम यांनी दिलेल्या निवेदनानुसार, २०१९ ते २०२४ या काळात भारतात कर्ज घेण्या महिलांची संख्या २२ टक्क्यांच्या दराने वाढली आहे. महिला



कर्जदारांसाठी उपभोग कर्ज हे पसंतीचे उत्पादन असले तरी, आता अधिकारिक महिला व्यवसाय कर्जेदेखील घेत आहेत. अहवालात महिले आहे की, २०२४ मध्ये महिलांची व्यवसायांना वित्तपुकाटा करण्यासाठी फक्त तीन टक्के कर्जे घेतली होती तर ४२ टक्के कर्जे वैयक्तिक कर्जे, ग्राहकोपयोगी टिकाऊ कर्जे, गृहमालकी यासारख्या वैयक्तिक वित्त उत्पादनासाठी आणि ३८ टक्के कर्जे सोन्यावर घेतली होती.

अहवालानुसार, व्यवसायासाठी उघडलेल्या कर्ज खात्याची संख्या आता ४.६ पट वाढली आहे, परंतु २०२४ मध्ये महिलांनी घेतलेल्या एकूण कर्जपैकी

अर्थविचार ||

ही कर्जे फक्त तीन टक्के आहेत.

भारतातील अधिकारिक महिला कर्ज मागत आहेत आणि आपल्या क्रेडिट स्कोअरवर सक्रियपणे लक्ष्याची ठेवत आहेत. डिसेंबर २०२४ पर्यंत सुमारे २.७ कोटी महिला आपल्या कर्जाचा मागोवा घेताना दिसल्या. नक्कीच हे त्यांच्या वाढत्या आर्थिक जागरूकेचे प्रतिविव आहे. कर्ज घेण्या महिलांपैकी ६० टक्के महिला शहरी आणि ग्रामीण भागातील असल्याचेही हा अहवाल स्पष्ट करतो. महिलांची तरुण पिढीही त्यांच्या कर्जांवर देखरेख ठेवण्यात आघाडीवर आहे. या पाश्वर्भूमीवर महिला उद्योगक्तेला प्रोत्साहन देणे हा भारतातील कार्यवलात प्रवेश करण्यान्या महिलांसाठी रोजगाराच्या संधी सुनिश्चित करण्याचा एक मार्ग आहे, हे आपण लक्षात घ्यायला हवे.



**अ** नन्याचा हा प्रवास ११ डिसेंबर २०२४ रोजी कॅनरी बेटांमधील ला गोमेरा येथून सुरु झाला अणि ३१ जानवारी २०२५ रोजी अंतिम येद्ये संपला. प्रसिद्ध कन्नड कवी जी एस शिवरुद्रप्पा यांची नात असणाऱ्या अनन्याने तिला भिकालेला सांस्कृतिक वारसा आणि वैयक्तिक आकांक्षा यांचा उत्तम संयोग साधत ही सहल आखली आणि पूर्ण केली. अनन्याने या सहलीची तयारी करण्यासाठी तीन वर्षांहून अधिक काळ कठोर प्रयत्न केले. यामध्ये विशेष रोइंग तंत्रांचे प्रक्षिक्षण, शारीरिक ताकद आणि सहनशक्ती वाढवणे तसेच मानसिक कागजारता वाढवणे याचा समावेश होता.

या सोलो प्रवासात अनन्याला अनेक अडवण्यांना तोऱ्ड द्यावे लागले. धोकादायक समुद्री परिस्थिती, ऑर्का व्हेलशी झालेला समाना, खारब हवामान आणि प्रवासात सुकाणूला क्षती पोहोचल्यामुळे उद्भवलेल्या

## सागरसमाजी अन्याया

गंभीर समस्यांना तिला तोऱ्ड द्यावे लागले. पण तांत्रिक कौशल्य आणि मानसिक बळावर तिने हार न मानता प्रवास सुरुच ठेवला. अनन्या दरोज सुमारे ६०-७० किलोमीटर अंतर कापत असे. आहार आणि पाण्याच्या चोख योजेन्मुळे तिला या कठीण परिस्थितीत टिकून राहण्यास मदत झाली. आधी उल्लेख केल्याप्रमाणे अनन्याचा हा प्रवास

मानिनी ||

# अस्मिता

समुद्राच्या खोल पाण्यात एकटीने तब्बल ३,००० मैलाचा प्रवास करणे कसे असेल याचा तुम्ही कधी विचार केला आहे का? पण बॅगलूरुच्या रहिवासी असणाऱ्या अनन्या प्रसादने हे करुन दाखवले. ३४ वर्षीय अनन्याने एकटीने अटलांटिक महासागर पार केला. त्यासाठी तिला सलग ५२ दिवस कठीण प्रवास करावा लागला. या काळात तिने केवळ शारीरिक आणि मानसिक ताकदीचे प्रदर्शन घडवले नाही तर मानसिक आरोग्य आणि गरजू मुलांसाठी १.५ लाख पौऱापेक्षा जास्त निधीही उभा केला. म्हणूनच अनन्याचे हे धाडीसी पाऊल केवळ वैयक्तिक कामिगिरीच नाही तर समाजात सकारात्मक बदल घडवून आणण्यासाठी एक मोठे प्रयत्न आहे, असे म्हणावे लागेल.

केवळ वैयक्तिक कामिगिरी नव्हता तर समाजात सकारात्मक बदल घडवून आणणे हे त्यामागील उद्दिष्ट होते. या प्रवासातून तिने दक्षिण भारतातील अनाथ मुलांसाठी काम करण्याचा 'मॅटल हेल्प फाउंडेशन' आणि 'दीनंधू ट्रस्ट'साठी १.५ लाख पौऱापेक्षा जास्त निधी उभारला. या योगदानातून वैयक्तिक प्रयत्नाल्ही समाजात मोठे बदल घडवून आू शकतात, हे दिसून येते.

अनन्याचा प्रवास एक मजबूत संदेश देखील देतो. तो महिला आणि समान्यजनांना ईर्धे आणि प्रेरणा देतो. लोकांमधील पारंपरिक साहस्री खेळांना प्रोत्साहन देण्याचे मोठे काम यादवरे आपसूक्य होते. अनन्याने तिचा संघर्ष सर्वांसोबत शेरावर केला आणिगरजू मुलांसाठी १.५ लाख पौऱापेक्षा जास्त निधीही उभा केला. म्हणूनच अनन्याचे हे धाडीसी पाऊल केवळ वैयक्तिक कामिगिरीच नाही तर समाजात सकारात्मक बदल घडवून आणण्यासाठी एक मोठे प्रयत्न आहे, असे म्हणावे लागेल.

## काम होईल सोपे

\* लग्न म्हणजे खिशाला चाट. प्रवंच उथल्पट्टी. बजेट, सेविंग्स, सगळ्याची बाट लागते. आपलं लग्न आऊट ऑफ बजेट जाऊ नये यासाठी 'मिंट' अॅप डाऊनलोड करा. या अॅपमुळे तुम्हाला खर्चावर नियंत्रण ठेवता येईल. जास्त खर्च करत असाल तर त्याची सूचना तुम्हाला दिली जाईल.

\* लग्नप्रसंसी फोटोफाइर हवाच. पण तुम्हाचा मित्र-मैत्रींनी, नातवाईकांनी काढलेले फोटो धम्माल असतात. 'वेडपिक्स' या अॅप्लॉर लग्नाचे फोटो विलक करून इतरांसोबत शेरावर करता येतील. तुम्हाच्या मित्र-मैत्रींची लग्न असेल तर तुम्हीही त्यांची फोटो काढू शकता. काही हट्टेक्षण तुम्हाला केंमेच्यात बदिस्त करता येतील.

\* लग्न म्हणजे भरपूर पाण्याचा. पण तुम्हाचा मित्र-मैत्रींनी नातवाईकांनी काढलेले फोटो धम्माल असतात. अॅप तुम्हाला डाऊनलोड करा. या अॅपमुळे तुम्हाला खर्चावर नियंत्रण ठेवण्यात आवश्यक आहे.

\* लग्न म्हणजे भरपूर पाण्याचा. पाण्याची वर्दळ सतत सुरु असते. या गोंधळात एखाद्याला गाठांवं महाकीण काम. निरोप द्यायाचा तर सुरु असते. या गोंधळात एखाद्याला गाठांवं महाकीण काम. निरोप द्यायाचा तर सुरु असतात. अशा वेळी 'गुप्त कन्युनेशन' अॅप तुम्हाला डाऊनलोड करता येईल. तुम्हाचा गुप्त त्यार करा आणि एकाच वेळी गाठांवं आपल्याचा अॅप आहे.

\* लग्न म्हणजे भरपूर पाण्याचा. पाण्याची वर्दळ सतत सुरु असते. या गोंधळात एखाद्याला गाठांवं महाकीण काम. निरोप द्यायाचा तर सुरु असतात. अशा वेळी 'गुप्त कन्युनेशन' अॅप तुम्हाला डाऊनलोड करता येईल. तुम्हाचा गुप्त त्यार करा आणि एकाच वेळी गाठांवं आपल्याचा अॅप आहे.

\* लग्न म्हणजे भरपूर पाण्याचा. पाण्याची वर्दळ सतत सुरु असते. या गोंधळात एखाद्याला गाठांवं महाकीण काम. निरोप द्यायाचा तर सुरु असतात. अशा वेळी 'गुप्त कन्युनेशन' अॅप तुम्हाला डाऊनलोड करता येईल. तुम्हाचा गुप्त त्यार करा आणि एकाच वेळी गाठांवं आपल्याचा अॅप आहे.

\* लग्न म्हणजे भरपूर पाण्याचा. पाण्याची वर्दळ सतत सुरु असते. या गोंधळात एखाद्याला गाठांवं महाकीण काम. निरोप द्यायाचा तर सुरु असतात. अशा वेळी 'गुप्त कन्युनेशन' अॅप तुम्हाला डाऊनलोड करता येईल. तुम्हाचा गुप्त त्यार करा आणि एकाच वेळी गाठांवं आपल्याचा अॅप आहे.

\* लग्न म्हणजे भरपूर पाण्याचा. पाण्याची वर्दळ सतत सुरु असते. या गोंधळात एखाद्याला गाठांवं महाकीण काम. निरोप द्यायाचा तर सुरु असतात. अशा वेळी 'गुप्त कन्युनेशन' अॅप तुम्हाला डाऊनलोड करता येईल. तुम्हाचा गुप्त त्यार करा आणि एकाच वेळी गाठांवं आपल्याचा अॅप आहे.

\* लग्न म्हणजे भरपूर पाण्याचा. पाण्याची वर्दळ सतत सुरु असते. या गोंधळात एखाद्याला गाठांवं महाकीण काम. निरोप द्यायाचा तर सुरु असतात. अशा वेळी 'गुप्त कन्युनेशन' अॅप तुम्हाला डाऊनलोड करता येईल. तुम्हाचा गुप्त त्यार करा आणि एकाच वेळी गाठांवं आपल्याचा अॅप आहे.

\* लग्न म्हणजे भरपूर पाण्याचा. पाण्याची वर्दळ सतत सुरु असते. या गोंधळात एखाद्याला गाठांवं महाकीण काम. निरोप द्यायाचा तर सुरु असतात. अशा वेळी 'गुप्त कन्युनेशन' अॅप तुम्हाला डाऊनलोड करता येईल. तुम्हाचा गुप्त त्यार करा आणि एकाच वेळी गाठांवं आपल्याचा अॅप आहे.

\* लग्न म्हणजे भरपूर पाण्याचा. पाण्याची वर्दळ सतत सुरु असते. या गोंधळात एखाद्याला गाठांवं महाकीण काम. निरोप द्यायाचा तर सुरु असतात. अशा वेळी 'गुप्त कन्युनेशन' अॅप तुम्हाला डाऊनलोड करता येईल. तुम्हाचा गुप्त त्यार करा आ

# शेतकऱ्यांच्या दृष्टीने कर्जमाफीचा मुद्दा महत्वाचा मुद्दा पुन्हा मांडणार : सुधीर मुनगंटीवार

# गृहनिर्माण सोसायट्यांच्या व्यावसायिक गाळ्यात दारु विक्रीसाठी 'ना हटकत प्रमाणपत्र' बंधनकारक

## ■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. ११ :

सतेत अल्यानंतर शेतकऱ्याना कर्जमाफी

करू, असे आश्वासन महायुतीच्या नेव्यांनी

विधानसभा

निवडणुकीवरी

दिले होते.

अर्थमंत्री

अजित पवार

यांनी आज सादर

केलेल्या

अर्थसंकल्पात

शेतकऱ्या

कर्जमाफीची

घोषणा होणार का?

याकडे

सवांचे लक्ष लागले होते.

मात्र

अर्थसंकल्पात

कर्जमाफीची

घोषणा होणार का?

याकडे

सवांचे लक्ष लागले होते.

अर्थसंकल्पात

हा जनतेच्या

प्रतिनिधीचा

असावा.

हा अधिकाऱ्यांचा

असता कामा नये,

याची

काळजी

घ्यावी

लागते,

असे म्हणत मुनगंटीवार

यांनी स्वतःच्या

सरकारला

खेळवाले

मुनावरले.

कर्जमाफीची देण्याचा विचार सरकारे करावा

आजही माझी मागणी आहे आणि मी अर्थसंकल्पावर बोलताना

आकडे वरीपर्याही

मी हा मुद्दा उग्रा मांडणार असल्याचे सुधीर

मुनगंटीवार

महणाले.

भाजपचे ज्येहे नेते आणि माझी मंत्री सुधीर मुनगंटीवार यांनी

शेतकरी

कर्जमाफी

करण्याची

मागणी

अर्थसंकल्पानंतर केली.

आकडे वरीपर्याही

मी अर्थसंकल्पावरील

चर्चेत बोलताना हा मुद्दा

मांडणार

असल्याचे

मुनगंटीवार

महणाले.

आकडे वरीपर्याही

अर्थसंकल्पात

कर्जमाफी

विचारणी

करण्याची

मागणी

अर्थसंकल्पात

करेली.

आकडे वरीपर्याही

अर्थसंकल्पात

करेली.

आकडे